

СПРАВА «ТРАЧУК ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF TRACHUK v. UKRAINE)

(заява № 24413/13)

Стислий виклад рішення від 02 березня 2023 року

29 жовтня 2010 року заявницю було затримано та взято під варту за підозрою у вчиненні замаху на вбивство. Того ж дня їй було допитано працівниками міліції, після чого доставлено до лікарні, де їй діагностували забої м'яких тканин обличчя, які згідно з її твердженнями вона отримала у результаті падіння на вулиці. Після того як заявницю доставили до Краматорського ізолятора тимчасового тримання (далі – ІТТ) вона змінила свій виклад подій і пояснила медпрацівникам ІТТ, що її побили під час затримання. Працівники ІТТ передали це пояснення до Краматорського відділу міліції для перевірки, а згодом цю справу було передано до прокуратури Донецької області (далі – прокуратура). Прокуратура двічі відмовляла в порушенні кримінальної справи у зв'язку з тілесними ушкодженнями заявниці, оскільки з тверджень працівників міліції та понятих вбачалося, що під час затримання не застосовувалася фізична сила чи психологічний тиск. Заявниця неодноразово оскаржувала постанови прокуратури про відмову у порушенні кримінальної справи, однак, їй було відмовлено у задоволенні цих скарг. 09 листопада 2012 року суд визнав заявницю винною у вчиненні замаху на вбивство і обрав їй покарання у виді позбавлення волі на строк десять років, посилаючись на велику кількість доказів, зокрема, на показання заявниці від 29 жовтня 2010 року. Апеляційну та касаційну скарги заявниці було залишено без задоволення. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилася за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що 29 жовтня 2010 року працівники міліції піддали їй жорстокому поводженню під час її затримання та під час її перебування під вартою, а її відповідні твердження не були належним чином розслідувані, а також за пунктом 1 статті 6 Конвенції, що її показання, надані 29 жовтня 2010 року невдовзі після фізичного та психологічного жорстокого поводження працівників міліції, були використані для обґрунтування її засудження. Розглянувши скарги заявниці, Європейський суд зазначив, що органами державної влади не було докладено жодних зусиль для перевірки достовірності тверджень заявниці про жорстоке поводження з нею працівниками міліції. Зокрема, первинній перевірці бракувало ретельності, оскільки твердження про жорстоке поводження працівників міліції були відхилені, по суті, з огляду на показання працівників міліції та понятих під час проведення затримання, без будь-яких спроб узгодити їх між собою та з показаннями заявниці, а також не звертаючись за отриманням висновку судово-медичного експерта щодо характеру та часу заподіяння тілесних ушкоджень або можливого способу їхнього нанесення. Під час подальшої перевірки, яка також

довго тривала, жодних дій для усунення цих недоліків проведено не було. З огляду на це Європейський суд дійшов висновку, що заявниця була піддана нелюдському та такому, що принижує гідність поводженню і констатував порушення матеріального і процесуального аспектів статті 3 Конвенції. Щодо скарги заявниці за пунктом 1 статті 6 Конвенції Європейський суд звернув увагу, що визнання допустимими доказами показань, отриманих в результаті жорстокого поводження, забороненого статтею 3 Конвенції, з метою встановлення відповідних фактів у кримінальному провадженні, призводить до несправедливості провадження в цілому. Цей висновок застосовується незалежно від доказової сили показань, а також від того, чи було їхнє використання вирішальним для засудження обвинуваченого. Посилаючись на свою попередню практику, Європейський суд встановив порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Оголошує заяву прийнятною;
2. Постановляє, що було порушено як матеріальний, так і процесуальний аспекти статті 3 Конвенції;
3. Постановляє, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;
4. Постановляє, що (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 15 000 (п'ятнадцять тисяч) євро в якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції».